

15 Μαΐου, 1991

[Α. ΛΟΙΖΟΥ Π., ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Δ/στές]

ΒΑΡΝΑΒΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ & ΥΙΟΙ ΛΤΔ,

Εφεσείοντες,

v.

ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,

Εφεσίβλητου.

(Ποινική Έφεση Αρ. 5297).

-
- Παράλειψη αποτελεσματικής προφύλαξης των κοπτήρων της μηχανής κατά παράβαση των περί Ξυλουργικών Μηχανημάτων Κανονισμών του 1973 - 1978 και των άρθρων 66, 94 και 95 (3) του περί Εργοστασίων Νόμου, Κεφ. 134 όπως τροποποιήθηκε.
- 5 Παράλειψη επαρκούς εκπαίδευσης και επίβλεψης της παραπονούμενης κατά παράβαση των άρθρων 32, 94 και 95 (3) του περί Εργοστασίων Νόμου, Κεφ. 134 όπως τροποποιήθηκε.
- Απόδειξη — Μαρτυρία "όμοιων γεγονότων" — Πότε μπορεί να γίνει δεκτή.
- 10 Απόδειξη — Εισαγωγή μαρτυρίας που δεν ήταν δυνατό να εισαχθεί — Επιπτώσεις από την εισαγωγή τέτοιας μαρτυρίας — Αρχές που εφαρμόζονται.
- 15 Λέξεις και Φράσεις — "Πρακτικώς εφικτό" — Στα πλαίσια της αντίστοιχης αγγλικής νομοθεσίας, ερμηνεύθηκε από σειρά αγγλικών αποφάσεων.
- 20 Ο περί Ποινικής Δικονομίας Νόμος Κεφ. 155 επιφύλαξη του άρθρου 145 (1) (β) — Το Ανώτατο Δικαστήριο έχει εξουσία να απορρίψει έφεση εναντίον απόφασης του πρωτόδικου Δικαστηρίου παρά την ύπαρξη λαθών σε τέτοια απόφαση αν δεν συνέβηκε ουσιώδης δικαστική πλάνη.
- Ευρήματα γεγονότων — Συμπεράσματα με βάση τέτοια ευρήματα — Το Εφετείο έχει την ίδια με το πρωτόδικο Δικαστήριο ευχέρεια να εξάξει τα δικά του συμπεράσματα με βάση τα πρωταρχικά γεγονότα όπως αποδείκνυαν.
- 25 Ενώ η παραπονούμενη ασχολείτο με τη διαλογή πλυσμών παρκέ αποκόπηκε ο καρπός του δεξιού της χειριού από τους κοπτήρες μηχανής που κατασκευάζε, το παρκέ. Οι κοπτήρες βρίσκονταν στην

αρχή του ανοίγματος απ' όπου έβγαιναν οι πλάκες. Το άνοιγμα δεν ήταν καλυμμένο με προφυλακτήρα. Το ατύχημα έγινε όταν η παραπονούμενη έβαλε το χέρι της μέσα στο άνοιγμα για να απομακρύνει υπολείμματα ξύλων που παρέμειναν σ' αυτό.

Η εφεσείουσα εταιρεία που ήταν η εργοδότη της παραπονούμενης βρέθηκε ένοχη τόσο στην κατηγορία για παράλειψη αποτελεσματικής προφύλαξης των κοπτήρων της μηχανής, όσο και στην κατηγορία για παράλειψη επαρκούς εκπαίδευσης και επίβλεψης της παραπονούμενης κατά παράβαση των σχετικών προνοιών του περί Εργοστασίων Νόμου Κεφ. 134 όπως τροποποιήθηκε και καταδικάστηκε σε ΑΚ200.- πρόστιμο στην πρώτη κατηγορία και σε ΑΚ70.- πρόστιμο στη δεύτερη κατηγορία. Εφεσίβαλε την καταδίκη της για τον λόγο ότι ήταν επισφαλής καθότι το πρωτόδικο Δικαστήριο:

α) δέχθηκε την εισαγωγή πρακτικών και απόφασης του πρωτόδικου Δικαστηρίου και του Εφετείου αναφορικά με παρόμοιο αδίκημα το οποίο επικαλέστηκε η κατηγορούσα αρχή σαν μαρτυρία "όμοιων γεγονότων" προς αντίκρουση δήθεν άγνοιας ή συμπέρασματος ατυχήματος εκ μέρους της εφεσείουσας εταιρείας στον τραυματισμό της παραπονούμενης και

β) επέτρεψε κατά τη διάρκεια αντεξέτασης μάρτυρα κατηγορίας να υποβληθούν ερωτήσεις αναφορικά με προηγούμενα ατυχήματα.

Το Ανώτατο Δικαστήριο αφού ανέλυσε τις αρχές που διέπουν τη μαρτυρία για "όμοια γεγονότα" τόνισε ότι τέτοια μαρτυρία είναι δυνατό να εισαχθεί εφ' όσον κρίνεται ότι είναι σχετική με κάποιον επίδικο θέμα έτσι που να μπορεί να έχει επίδραση στο θέμα της ενοχής ή της αθωότητας του κατηγορούμενου. Στην παρούσα υπόθεση η μαρτυρία αυτή έπρεπε να είχε αποκλεισθεί από τη στιγμή που φάνηκε ότι δεν ήταν σχετική με τα επίδικα θέματα. Όμως ο αποκλεισμός της, δεν οδηγεί σε αυτόματο παραμερισμό της απόφασης του πρωτόδικου Δικαστηρίου, καθότι η καταδίκη βασίστηκε στη μαρτυρία που σχετιζόταν με το συγκεκριμένο αδίκημα. Και στην περίπτωση ακόμα επηρεασμού του πρωτόδικου Δικαστηρίου από τη μη αποδεκτή μαρτυρία το Ανώτατο Δικαστήριο δεν θα είχε δυσκολία να επικυρώσει την καταδίκη με την εφαρμογή της επιφύλαξης του άρθρου 145 (1) (β) του περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου Κεφ. 155.

Αναφορικά με την ορθότητα της καταδίκης στην πρώτη κατηγορία με βάση τα γεγονότα όπως αποδείκνυαν από τη μαρτυρία το Ανώτατο Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι έχει καταδειχθεί ότι οι κοπτήρες της μηχανής δεν ήταν ασφαλείς όπως προσδιορίζει ο κανονισμός 5 (1) των περί Ξυλουργικών Μηχανημάτων Κανονισμών του 1973 λόγω παράλειψης της εφεσείουσας εταιρείας να τους περιβάλλει με προφυλακτήρα "ως είναι πρακτικώς εφικτό λαμβανομένης υπ' όψη της εργασίας ήτις επιτελείται επί της μηχανής ταύτης".

2 Α.Α.Δ. Νικολάου & Υιοί Λτδ v. Επαρ. Λειτουργ. Εργασ.

5 Η συνάρτηση του τι είναι πρακτικώς εφικτό με την εκτέλεση της εργασίας στη μηχανή περιορίζει το απόλυτο του καθήκοντος. Το κριτήριο του τι είναι πρακτικά εφικτό είναι αντικειμενικό. Στην παρούσα υπόθεση αιολοδείκτικη πως η τοποθέτηση προφυλακτήρα ήταν πρακτικώς εφικτή. Εξ άλλου μετά το ατύχημα τοποθετήθηκε προφυλακτήρας και προβλέφθηκε ο καθορισμός του ανοίγματος από αρμόδιο υπάλληλο.

10 Αναφορικά με τη δεύτερη κατηγορία το Ανώτατο Δικαστήριο τόνισε ότι όσο κι' αν η δουλειά της παραπονούμενης δεν ήταν ο χειρισμός της μηχανής, αυτή εργαζόταν σε διαδικασία παραγωγής καθόλου άσχετης με τους κινδύνους που θα μπορούσαν να δημιουργηθούν από αυτή. Ήταν επίσης εύλογα προβλεπτό το ενδεχόμενο επέκτασης των κινδύνων από τους κοπήρες και στην παραπονούμενη.

15 *Η έφεση απορρίπτεται.*

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Makin v Attorney General for N.S.W. [1894] A.C. 57;

Hijlouca v Republic, 1961 CLR 57;

Mavrali v Republic (1963) 1 CLR 4;

20 *Lee v Nursery Furnishings Ltd [1945] 1 All E.R. 387;*

Schwabb v Fass (H.) and Son Ltd, 175 L.T. 345;

Street v British Electricity Authority [1952] 1 All E.R. 679;

Adsett v K. & L. Steel Founders Ltd [1953] 2 All E.R. 320;

Jayne v National Coal Board [1963] 2 All E.R. 220;

25 *Coltness Iron Co. Ltd v Sharp [1937] 3 All E.R. 593;*

Zacharia v Republic, 1962 C.L.R. 52;

Liatsos v Police (1968) 2 C.L.R. 15;

Εταιρεία Γενικών Κατασκευών Λτδ v Επαρχιακού Λειτουργού Εργασίας Λεμεσού (1989) 2 C.L.R. 51.

30 **Έφεση εναντίον Καταδίκης και Ποινής.**

Έφεση εναντίον της καταδίκης και της ποινής από τους Βαρνάβα Νικολάου και Υιούς Λτδ οι οποίοι βρέθηκαν ένοχοι στις 12 Απριλίου, 1989 από το Επαρχιακό Δικαστήριο.

στήριο Λευκωσίας (Αριθμός Ποινικής Υπόθεσης 34278/89) στην κατηγορία παράλειψης αποτελεσματικής προφύλαξης των κοπτήρων μηχανής κατά παράβαση του Καν. 5 (1) των Περί Ξυλουργικών Μηχανημάτων Κανονισμών 1973 - 1978 και των άρθρων 66, 94 και 95 (3) του Περί Εργοστασίων Νόμου, Κεφ. 134 και στην κατηγορία παράλειψης επαρκούς εκπαίδευσης και επίβλεψης κατά παράβαση των άρθρων 32, 94 και 95 (3) του Περί Εργοστασίων Νόμων, Κεφ. 134 και καταδικάστηκαν από τον Βλαδιμήρου, Ε.Δ. σε £200.- πρόστιμο στην πρώτη κατηγορία και 10 £70.- πρόστιμο στην δεύτερη κατηγορία.

N. Παπαευσταθίου για Τ. Παπαδόπουλο, για την εφεσείουσα.

A. Χριστοφόρου με την κα Χριστοφή, για τον εφεσίβλητο. 15

Cur. adv. vult.

Α. ΛΟΙΖΟΥ Πρ.: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής Γ. Κωνσταντινίδης.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ.: Την 13η Ιουλίου 1989 ο καρπός του δεξιού χεριού της δεκαεξάχρονης Ελένης Χαραλάμπους αποκόπηκε από τους κοπτήρες μηχανής κατασκευής παρκέ. Η εφεσείουσα εταιρεία ήταν η εργοδότη της παραπονούμενης και βρέθηκε ένοχη σε κατηγορίες για 20

(α) παράλειψη αποτελεσματικής προφύλαξης των κοπτήρων της μηχανής κατά παράβαση των περί Ξυλουργικών Κανονισμών του 1973 - 1978 και των σχετικών προνοιών του περί Εργοστασίων Νόμου, Κεφ. 134 όπως τροποποιήθηκε. 25

(β) Παράλειψη επαρκούς εκπαίδευσης και επίβλεψης της παραπονούμενης κατά παράβαση των σχετικών προνοιών του περί Εργοστασίων Νόμου, Κεφ. 134 όπως τροποποιήθηκε. 30

Η Πρώτη Κατηγορία:

Μαζί με την προφορική μαρτυρία που προσάχθηκε ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστηρίου, παρουσιάστηκαν ως τεκμήριο, παρά την ένσταση της υπεράσπισης, τα πρακτικά και η απόφαση τόσο του πρωτόδικου Δικαστηρίου όσο και του Εφετείου αναφορικά με παρόμοιο αδίκημα για το οποίο καταδικάστηκε η εφεσείουσα εταιρεία περίπου είκοσι χρόνια προηγουμένως. Οπως αναφέρεται στη σχετική ενδιάμεση απόφαση του πρωτόδικου Δικαστηρίου, ήταν επιτρεπτή η εισαγωγή των εγγράφων εκείνων γιατί αναφέρονταν σε "παρόμοιο γεγονός" που θα βοηθούσε στο ν' αποδειχθεί ότι η εφεσείουσα εταιρεία γνώριζε την παράβαση που οδήγησε στον τραυματισμό της παραπονούμενης και ότι το ατύχημα δεν ήταν "τυχαίο". Ως πρόσθετος λόγος σημειώθηκε το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια της αντεξέτασης του ενός από τους μάρτυρες κατηγορίας, του υποβλήθηκαν ερωτήσεις "αναφορικά με την προηγούμενη ιστορία της κατηγορουμένης εταιρείας σε σχέση με ατυχήματα ή και παρατηρήσεις που τυχόν έγιναν σε μηχανήματα."

Είναι γύρω από την απόφαση για την εισαγωγή αυτής της μαρτυρίας που περιστράφηκαν τα βασικά επιχειρήματα σε σχέση με το επισφαλές της καταδίκης της εφεσείουσας εταιρείας στην πρώτη κατηγορία. Σύμφωνα με την υπεράσπιση, το γεγονός της προηγούμενης καταδίκης της εφεσείουσας εταιρείας ήταν εντελώς άσχετο με την υπόθεση.

Ορθά ο δικηγόρος της Δημοκρατίας συγκέντρωσε τα επιχειρήματά του περισσότερο πάνω στο κατά πόσο η εισαγωγή της μαρτυρίας είχε επιδράσει στο τελικό αποτέλεσμα ή στο κατά πόσο ήταν πιθανό να επηρέασε δυσμενώς την εφεσείουσα εταιρεία.

Τα πρακτικά και οι αποφάσεις που παρουσιάστηκαν δεν ήταν αποδεκτή μαρτυρία. Μπορεί βέβαια να είναι επιτρεπτή η εισαγωγή μαρτυρίας για όμοια γεγονότα. Αυτό όμως κατ' εξαίρεση και εφ'όσο συντρέχουν συγκεκριμένες

προϋποθέσεις. Η κατηγορούσα αρχή, στην υπόθεση αυτή, πέτυχε την εισαγωγή της μαρτυρίας για ν' αποδείξει ότι η εφεσείουσα εταιρεία γνώριζε την παράβαση και ότι το ατύχημα δεν ήταν "τυχαίο". Ο δικηγόρος της Δημοκρατίας μας παράπεμψε σχετικά σε απόσπασμα από την απόφαση στην υπόθεση *Makin v. Att.-Gen. for N.S.W.* [1894] A.C. 57*.

5

Αποτελεί τον κεντρικό πυρήνα στην ενότητα των αρχών που διέπουν το θέμα** πως όποια κι αν είναι η περίπτωση, μαρτυρία για όμοια γεγονότα είναι δυνατό να εισαχθεί εφ' όσο κρίνεται ότι είναι σχετική με κάποιο επίδικο ζήτημα έτσι που να μπορεί να έχει επίδραση πάνω στο τελικό θέμα της ενοχής ή της αθωότητας του κατηγορουμένου διαφορετικά είναι άσχετη. Πρέπει να σημειώσουμε ότι, ακόμα και στη περίπτωση που μαρτυρία για όμοια γεγονότα φαίνεται σχετική με κάποιο επίδικο ζήτημα, το Δικαστήριο μπορεί να την αποκλείσει αν κρίνει ότι η αποδεικτική της αξία είναι δυσανάλογα μικρή σε σχέση με τον κίνδυνο δυσμενούς επηρεασμού που είναι δυνατό να δημιουργήσει η εισαγωγή της.

10

15

20

Η απόδειξη της γνώσης της παράβασης ή του "τυχαίου του ατυχήματος" όπως λέχθηκε, δεν αποτελούν συστατικά του αδικήματος που φερόταν να είχε διαπράξει η εφεσείουσα εταιρεία και βέβαια η μή απόδειξή τους δεν θα ήταν δυνατό να αποτελέσει οποιασδήποτε μορφής υπεράσπιση ή να επιδράσει με οποιοδήποτε τρόπο πάνω στο τελικό αποτέλεσμα. Τα ίδια ισχύουν και σε σχέση με το γεγονός ότι ένας από τους μάρτυρες κατηγορίας αντεξετάστηκε σε σχέση με "την προηγούμενη ιστορία της κατηγορουμένης εταιρείας αναφορικά με ατυχήματα ή πα-

25

30

* *The mere fact that evidence adduced tends to show the commission of other crimes does not render it inadmissible if it be relevant to an issue before the jury, and it may be so relevant if it bears on the question whether the acts alleged to constitute the crime charged in the indictment were designed or accidental, or to rebut a defence which would be otherwise open to the accused.*"

** Βλ. την ανάλυση στον *Archbold Criminal Pleading Evidence & Practice* σελ. 881 κ.επ.

τηρήσεις που τυχόν έγιναν σε μηχανήματα", που σημειώνει ο πρωτόδικος δικαστής ως πρόσθετο λόγο που καθιστούσε επιτρεπτή την εισαγωγή της μαρτυρίας. Από τη στιγμή που φάνηκε πως η μαρτυρία δεν ήταν σχετική με κάποιον επίδικο ζήτημα και εδώ πρέπει να σημειώσουμε πως ο δικηγόρος της Δημοκρατίας ανέφερε πως δεν επιδίωκε με τη μαρτυρία αυτή ν' αποδείξει τη διάπραξη του συγκεκριμένου αδικήματος, η μαρτυρία θα έπρεπε να είχε αποκλειστεί.

10 Εγείρεται ερώτημα αναφορικά με το κατά πόσο η πιο πάνω διαπίστωση πρέπει να οδηγήσει σε παραμερισμό της καταδικαστικής απόφασης. Είναι θεμελιωμένο πως δεν είναι αυτόματο αποτέλεσμα ο παραμερισμός της απόφασης σε τέτοιες περιπτώσεις. Το θέμα είναι κατευθείαν συναρτημένο με την επίδραση που είχε ή έστω που θα μπορούσε να έχει η εισαγωγή της μαρτυρίας στην κατάληξη του Δικαστηρίου σε καταδικαστική απόφαση.

20 Η διαπίστωση της εισαγωγής μαρτυρίας που δεν ήταν επιτρεπτό να εισαχθεί, οδηγεί σε παραμερισμό της απόφασης εκτός αν το Εφετείο κρίνει ότι η μαρτυρία που λανθασμένα εισάχθηκε δεν μπορεί εύλογα να λεχθεί ότι επηρέασε το δικαστή στην κατάληξη του σε καταδικαστική απόφαση και ότι αυτό θα ήταν το αναπόφευκτο αποτέλεσμα και αν δεν εισαγόταν η μαρτυρία αυτή. Κατά την εξέταση του πότε συμβαίνει το ένα και πότε το άλλο, οι ουσιωδέστεροι από τους παράγοντες που συνεξετάζονται είναι η φύση της μαρτυρίας που εισάχθηκε και η αιτιολογία της καταδικαστικής απόφασης.*

30 Το πρωτόδικο Δικαστήριο καταδίκασε την εφεσείουσα εταιρεία με βάση τη μαρτυρία που εισάχθηκε αναφορικά με τα γεγονότα της 13ης Ιουλίου 1989. Ορθά σημείωσε πως τα ζητήματα που εγείρονταν στην υπόθεση ήταν πραγματικά και πως ως τέτοια θα έπρεπε να κρίνονται πάνω στη βάση των ξεχωριστών γεγονότων της κάθε υπό-

* βλ. *HjiLouca v. Republic*, 1961 CLR 57 στη σελίδα 59 και *Mavrali v. Republic* (1963) 1 CLR 4 στη σελίδα 6).

θεσης. Τα πρακτικά και η απόφαση που εισάχθηκαν δεν διαδραμάτισαν οποιοδήποτε ρόλο στην εξαγωγή του ενοχοποιητικού συμπεράσματος στο οποίο κατάληξε. Όσο και αν το πρωτόδικο Δικαστήριο, συνοψίζοντας τη μαρτυρία, αναφέρθηκε και σ' αυτά και όσο και αν σημείωσε πως αποδέχεται τη μαρτυρία όλων των μαρτύρων κατηγορίας, είναι φανερό πως οδηγήθηκε στην απόφασή του με βάση τη μαρτυρία που σχετιζόταν με το συγκεκριμένο ατύχημα και τίποτε άλλο. Δεν συντρέχει λόγος για παραμερισμό της καταδικαστικής απόφασης εξαιτίας της εισαγωγής της μαρτυρίας που αναφέραμε. 5 10

Θα ασχοληθούμε τώρα με το ουσιαστικό ζήτημα του κατά πόσο ήταν ορθή η καταδίκη της εφεσείουσας εταιρείας με βάση τα γεγονότα όπως αποδείχτηκαν με την αποδεκτή μαρτυρία που εισάχθηκε. 15

Η παραπονούμενη ασχολείται με τη διαλογή πλακών "παρκέ" που κατάληγαν σε μιάνα μετά την κοπή τους από την ειδική μηχανή. Οι πλάκες έβγαιναν από άνοιγμα της μηχανής το οποίο κατάληγε στους κοπτήρες. Το άνοιγμα εκείνο δεν ήταν καλυμμένο με προφυλακτήρα και είχε πλάτος αρκετό για να χωρεί σ' αυτό ανθρώπινο χέρι. Ήταν δυνατό και αυτό άλλωστε έδειξε και το δυσάρεστο αποτέλεσμα του ατυχήματος, να έλθει κάποιος σε επαφή με τους κοπτήρες. Ήταν κοινή θέση πως χωρίς το άνοιγμα δεν θα ήταν δυνατό να λειτουργήσει η μηχανή. Το άνοιγμα παρείχε την απαραίτητη έξοδο του τελικού προϊόντος από τη μηχανή. Συνέβαινε να παραμένει στο άνοιγμα μικρή ποσότητα υπολειμμάτων ξύλων. Την 13η Ιουλίου 1989, η παραπονούμενη έβαλε το χέρι της μέσα στο άνοιγμα για να απομακρύνει τα υπολείμματα, με αποτέλεσμα τον τραυματισμό της. 20 25 30

Μετά το ατύχημα ήταν παραδεκτό πως βρέθηκε τρόπος περιφραξης, τον οποίο δεν είναι ανάγκη να περιγράψουμε με εμπλοκή σε τεχνικές λεπτομέρειες, που καθιστούσε αδύνατη την περίπτωση να έλθει σ' επαφή άνθρωπος με τους κοπτήρες, ενώ, ταυτόχρονα, επέτρεπε τη χωρίς προβλήματα λειτουργία της μηχανής και την έξοδο από το 35

άνοιγμα του προϊόντος. Προβλέφθηκε να είναι δυνατή η αφαίρεση του προφυλακτήρα για τον απαραίτητο καθαρισμό του ανοίγματος από τον αρμόδιο υπάλληλο που ήταν και γνώστης του τρόπου της λειτουργίας της μηχανής, της θέσης των κοπτήρων και των πιθανών κινδύνων από αυτούς. Τα πιο πάνω βασικά, ήταν γεγονότα παραδεκτά και από τις δυο πλευρές. Οι διαφορές της μαρτυρίας που παρουσίασε η κάθε πλευρά ήταν περιθωριακές και οπωσδήποτε δεν είχαν σχέση με όσα συνοψίσαμε.

10 Ο κανονισμός 5(1) των περι Ξυλουργικών Μηχανημάτων Κανονισμών του 1973 πάνω στον οποίο στηρίχθηκε η πρώτη κατηγορία, προβλέπει τα ακόλουθα:

15 "5(1) Ανευ επηρεασμού οιαδήποτε άλλων προνοιών των παρόντων Κανονισμών, οι κοπτήρες εκάστης ξυλουργικής μηχανής θα περιβάλλονται υπό προφυλακτήρος ή προφυλακτών κατά το μεγαλύτερο αυτών μέρος ως είναι πρακτικώς εφικτόν, λαμβανομένης υπ' όψιν της εργασίας ήτις εκτελείται επί της μηχανής ταύτης, εκτός εάν οι κοπτήρες ευρίσκονται εις
20 τοιαύτην θέσιν ώστε να είναι τόσο ασφαλείς δι' οιαδήποτε απασχολούμενον πρόσωπον, όσον θα ήσαν εάν εκάλυπτοντο υπό προφυλακτήρος ή προφυλακτών."

25 Θα ήταν δυνατό να μὴν έχει ποινική ευθύνη η εφεσείουσα εταιρεία αν (α) οι κοπτήρες βρίσκονταν σε θέση τέτοια ώστε να ήσαν τόσο ασφαλείς όσο θα ήσαν αν καλύπτονταν από προφυλακτήρα ή προφυλακτές, οπότε δε θα υπήρχε, με βάση τον κανονισμό, υποχρέωση για τοποθέτηση προφυλακτών ή προφυλακτών οι οποίοι στην πραγμα-
30 τικότητα θα ήταν αχρείαστοι ή (β) παρά το ότι οι κοπτήρες δεν ήσαν εξαιτίας της θέσης τους τόσο ασφαλείς, δεν ήταν πρακτικώς εφικτό να περιβάλλονταν από προφυλακτήρα ή προφυλακτές, λαμβανομένης υπόψη της εργασίας που εκτελείτο πάνω στη μηχανή.

35 Δεν χρειάζεται ιδιαίτερη ανάλυση για να καταδειχθεί πως οι κοπτήρες της μηχανής της εφεσείουσας εταιρείας

δεν ήταν σε θέση τέτοια ώστε να ήταν ασφαλείς με τον τρόπο που προσδιορίζει ο κανονισμός. Το άνοιγμα που περιγράψαμε καθιστούσε δυνατή την άμεση επαφή με τους κοπτήρες. Η απλή προσπάθεια για τον καθαρισμό τους οδήγησε στον τραυματισμό της παραπονουμένης. Ακολουθεί ότι οι κοπτήρες θα έπρεπε να περιβάλλονταν από προφυλακτήρα. 5

Θα εξετάσουμε τελικά αν η τοποθέτηση προφυλακτήρα ή προφυλακτήρων δεν ήταν πρακτικώς εφικτή λαμβανομένης υπόψη της εργασίας που εκτελείτο πάνω στη μηχανή. Ο όρος "πρακτικώς εφικτό"*, στα πλαίσια της αντίστοιχης αγγλικής νομοθεσίας, ερμηνεύθηκε από σειρά αγγλικών αποφάσεων**. 10

Ο όρος σημαίνει εκείνο που μπορεί να γίνει στην πράξη ανεξάρτητα από το κατά πόσο αυτό είναι δύσκολο ή άβολο. Το κριτήριο είναι αντικειμενικό. Παράγοντες όπως πιθανές δυσκολίες ή το ύψος της δαπάνης σε σύγκριση με το μέγεθος του κινδύνου που υπάρχει, οι οποίοι θ' αποκτούσαν σημασία αν το ζητούμενο ήταν τί είναι εύλογα πρακτικώς εφικτό*** που είναι όρος στενότερος, δεν διαδραματίζουν ρόλο. Ομως το πρακτικώς εφικτό δεν εξομοιώνεται με το φυσικώς αδύνατο. Το κατά πόσο κάποιο μέτρο είναι πρακτικώς εφικτό κρίνεται κάτω από το φως των σύγχρονων γνώσεων και εφευρέσεων****. Έχει εξηγηθεί πως δεν μπορεί να θεωρηθεί πρακτικώς εφικτό να παίρνονται προφυλάξεις για αντιμετώπιση κινδύνων, η γνώση της ύπαρξης των οποίων είναι αδύνατη ή να υιοθετούνται μέτρα που δεν έχουν εφευρεθεί ακόμα και ότι η έννοια του όρου πρακτικώς εφικτό εμπεριέχει κάποιο 20 25

* *practicable*

** *Lee v. Nursery Furnishings Ltd [1945] 1 All E.R. 387, Schwalb v. Fass (H.) and Son Ltd, 175 L.T. 345, Street v. British Electricity Authority [1952] 1 All E.R. 679, Munkman Employer's Liability, 9η έκδοση σελ. 199, Halsbury's Laws of England 4η έκδοση, Τόμος 20 σελ.282 553.*

*** *reasonably practicable.*

**** *Adsett v. K. & L. Steel Founders Ltd [1953] 2 All E.R. 320.*

- βαθμό λογικής και κάποια σχέση με την πρακτική*. Αυτά, έχοντας υπόψη και τη συνάρτηση του τί είναι πρακτικώς εφικτό με την εργασία που εκτελείται πάνω στη μηχανή, ισχύουν και σε σχέση με τον κανονισμό 5(1). Είναι φανερό ότι η συνάρτηση αυτή περιορίζει το απόλυτο του καθήκοντος. Το τί είναι πρακτικώς εφικτό πρέπει να προσδιορίζεται όχι κατ' απομόνωση αλλά σε συσχετισμό και με την εργασία που γίνεται**.

- 10 Στην παρούσα υπόθεση αποδείχτηκε πρακτικώς εφικτή η τοποθέτηση προφυλακτήρα που προσφέρει απόλυτη προστασία από τους κοπτήρες χωρίς να επηρεάζεται η εργασία πάνω στη μηχανή. Η έξοδος του προϊόντος από το άνοιγμα που καταλήγει στους κοπτήρες μπορεί να γίνεται απρόσκοπτα και με αποκλεισμένο το κίνδυνο της επαφής με τους κοπτήρες. Η μικρή δυσκολία που δημιουργεί η συσσώρευση υπολειμμάτων ξύλων στο άνοιγμα, αντιμετωπίζεται με την αφαίρεση του προφυλακτήρα που μπορεί να γίνει εύκολα και σε μικρό χρονικό διάστημα από τον αρμόδιο υπάλληλο. Για την εγκατάσταση του προφυλακ-
20 κτήρα εκείνου, αξιοποιήθηκαν υφιστάμενες γνώσεις.

- Για τους λόγους αυτούς, η καταδίκη της εφεσείουσας στην πρώτη κατηγορία ήταν αναπόφευκτη. Θα προσθέτα-
με πως και στην περίπτωση που θα φαινόταν ότι το πρωτόδικο Δικαστήριο είχε επηρεαστεί από τη μή αποδεκτή
25 μαρτυρία που εισάχθηκε, δεν θα είχαμε δυσκολία στο να επικυρώσουμε την καταδίκη εφαρμόζοντας την επιφύλαξη στο άρθρο 145(1) του περι Ποινικής Δικονομίας Νόμου Κεφ. 155***. Το κατά πόσο διαπράχθηκε ή όχι το αδίκημα στην παρούσα περίπτωση ήταν στην ουσία ζήτημα συμπεράσματος με βάση τα γεγονότα που συνοψίσαμε. Το
30 Εφετείο έχει την ίδια με το πρωτόδικο Δικαστήριο ευχέρεια να εξάξει τα δικά του συμπεράσματα με βάση τα πρωταρχικά γεγονότα όπως αποδείχτηκαν. Με βάση αυτά

* Βλ. *Jayne v. National Coal Board* [1963] 2 All E.R. 220.

** *Coltress Iron Co. Ltd v. Sharp* [1937] 3 All E.R. 593.

*** Βλ. *Zacharia v. Republic*, 1962 CLR 52 στη σελ. 66, *Liatsos v. Police* (1968) 2 CLR 15 στη σελ. 22.

τα γεγονότα προκύπτει χωρίς αμφιβολία η παράβαση του κανονισμού 5(1).

Η δεύτερη κατηγορία

Η δεύτερη κατηγορία, όπως σημειώσαμε και στην αρχή, στηρίζεται στο άρθρο 32 του περι Εργοστασίων Νόμου, Κεφ. 134 όπως τροποποιήθηκε.* 5

Ήταν παράδεκτό ότι δεν ενημερώθηκε η παραπονούμενη ως προς ο,τιδήποτε το σχετικό με τους κινδύνους που θα μπορούσαν να δημιουργηθούν σε σχέση με τη μηχανή και τις προφυλάξεις που θα 'πρεπε να παίρνει. Ήταν επίσης παραδεκτό ότι δεν είχε υποστεί οποιαδήποτε πρακτική εκπαίδευση στη μηχανή και ότι την ημέρα του ατυχήματος εργαζόταν χωρίς να επιβλέπεται από οποιονδήποτε. 10

Η εισήγησή της υπεράσπισης είναι η ακόλουθη. Η παραπονούμενη δεν εργαζόταν στη μηχανή. Εργαζόταν στον μάντα και είχε αποκλειστικό καθήκον την απομάκρυνση απ' αυτό του άχρηστου προϊόντος. Η εργασία αυτή δεν ήταν δυνητικά επικίνδυνη και επομένως το άρθρο 32 είναι ανεφάρμοστο στην περίπτωση της. Η ενέργειά της να προσπαθήσει να αφαιρέσει τα υπολείμματα των ξύλων από το άνοιγμα που κατάληγε στους κοπτήρες της μηχανής ήταν εντελώς άσχετη με τη διαδικασία παραγωγής στην οποία απασχολείτο. Οι κίνδυνοι από τη μηχανή την ίδια δεν την αφορούσαν και δεν ήταν αναγκαίο να ενημερωθεί γι' αυτούς, να εκπαιδευθεί στη χρήση της μηχανής ή να επιβλέπεται. 15 20 25

* 32. *No person shall work at any machine or in any process, being a machine or process liable to cause bodily injury, unless he has been fully instructed as to the dangers likely to arise in connection therewith and the precautions to be observed, and -*

(a) has received a sufficient training in work at the machine or in the process; or

(b) is under adequate supervision by a person who has a thorough knowledge and experience of the machine or process."

Το πρωτόδικο Δικαστήριο βρήκε πως η παραπονούμενη "εργαζόταν στη μηχανή ή στη διαδικασία παραγωγής της μηχανής". Πρέπει να διαφωνήσουμε ως προς το συμπέρασμα ότι η παραπονούμενη εργαζόταν στη μηχανή. Η παρα-
5 πονούμενη εργαζόταν στον ιμάντα, ο οποίος σύμφωνα με τη μαρτυρία και του Επιθεωρητή Ασφάλειας στο Επαρχιακό Γραφείο Εργασίας, δεν ήταν προσαρτημένος στη μηχανή και δεν ήταν επομένως εξάρτημα της. Αιτιολογείται να εξεταστεί αν η διαδικασία παραγωγής στην οποία απασχολείτο η παραπονούμενη ήταν δυνατό να προκαλέσει σωματική βλάβη. Το πρωτόδικο Δικαστήριο βρήκε πως εφόσον "κάτω από τους κοπτήρες της μηχανής που συνέβηκε το ατύχημα υπήρχαν ξύλα τα οποία ήταν δυνατό να αποτελέσουν αντικείμενο διαλογής και επομένως ήταν
10 λογικά αναμενόμενο να φτάσει η ΜΚ2 σ' εκείνο το σημείο της μηχανής για να μαζέψει τα ξύλα και υπήρχε κίνδυνος να τραυματιστεί", εργαζόταν επίσης σε διαδικασία η οποία ήταν δυνατό να της προξενήσει σωματική βλάβη.

Η προσέγγιση αυτή είναι ορθή. Η στεγανοποίηση των
20 διαδικασιών παραγωγής με τον τρόπο που εισηγείται η εφεσείουσα εταιρεία είναι λανθασμένη. Η απομόνωση της συγκεκριμένης εργασίας απ' όσα θα μπορούσε κατά περίπτωση εύλογα να προβλεφθεί ότι θα ήταν δυνατό να συνδεθούν με αυτή, δεν μας βρίσκει σύμφωνους. Το άρθρο
25 32, όπως και οι πρόνοιες άλλων άρθρων του ίδιου αλλά και άλλων νόμων, στοχεύουν στην προστασία των εργαζομένων από προβλεπτούς κινδύνους κατά την εκτέλεση της εργασίας τους.*

Όσο κι αν ο ιμάντας δεν ήταν προσαρτημένος στη μηχανή κι όσο κι αν δεν ήταν δουλειά της παραπονούμενης να χειρίζεται τη μηχανή, είναι ορθό ότι εργαζόταν σε διαδικασία παραγωγής καθόλου άσχετη με τους κινδύνους που θα μπορούσαν να δημιουργηθούν από τη μηχανή. Ήταν εύλογα προβλεπτό το ενδεχόμενο να επεκταθούν οι
35 κίνδυνοι από τους κοπτήρες της μηχανής και σε εργαζό-

* Βλ. Εταιρεία Γενικών Κατασκευών Λτδ ν. Επαρχιακού Λειτουργού Εργασίας Λεμεσού, (1989) 2 Α.Α.Δ. 51.

Κ/δης, Δ. Νικολάου & Υιοί Από ν. Επαρ. Λειτουργ. Εργασ. (1991)

μενο όπως η παραπονούμενη. Η παραπονούμενη εργαζόταν σε διαδικασία παραγωγής δυνητικά επικίνδυνη κι η εφεσείουσα εταιρεία όφειλε να είχε εκπληρώσει τις απλές, στην παρούσα περίπτωση, υποχρεώσεις που επιβάλλει το άρθρο 32. Παράλειψε να το κάμει και ορθά βρέθηκε ένοχη. 5

Η έφεση απορρίπτεται.